СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 7-го лютого 1947. No. 31. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, February 7, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свобода": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕДЯВЛЯЮТЬ ПЛЯН ГАРАНТОВАНОЇ ЦІЛОРІЧНОЇ ПЛАТНІ

У звіті Бюра Мобілізації й Реконверзії, виготовленім після цілорічних студій, предявляє голова цього Бюра Морей Латимер докладний плян для введення дорогою законодавства системи гарантованої річної платні для робітників. Думка Латимера така, що гарантована платня стане помічною до „усунення страху, який панує у відносинах між робітниками й підприємцями". У звіті сказано, що від 1929 р. американський нарід утратив триста біліонів долярів у приходах внаслідок безробіття. На будуче можна забезпечитися проти подібної втрати в цей спосіб, що робітники матимуть постійну працю і гарантовану платню. Найближче засідання дорадників Бюра Мобілізації й Реконверзії відбудеться 25 лютого й тоді почнуть подрібно дискутувати предявлений плян.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПРИСПІШЕННЯ ЗАКОНУ ПРО НАСТУПСТВО В УРЯДІ.

Президент Труман відновив домагання до конгресу, щоб швидко перевести закон про наступство в уряді президента. Труман зголосив уже давніше плян, щоб на випадок наглої смерти вибраного загальним-голосуванням президента й віцепрезидента обняв становище президента предсідник палати репрезентантів, а не секретар стейту, як це передбачує теперішній закон. Труман є цього погляду, що президент не має права іменувати свого наслідника в уряді..

СОВЄТСЬКІ ШПИГИ ПРИЧИНОЮ МІЖНАРОДНІХ ТРУДНОЩІВ.

Є вже докази, що Совети вчать у своїх школах, наче б то між комунізмом і капіталізмом мусіло прийти до зудару; є теж докази, що Совети ведуть безупинну шпигунську діяльність і в такий спосіб витворюють загрозу для світового миру — з таким твердженням вийшов д-р Карл Т. Комптон, предсідник Інституту Технології в Масачусетс. Цю думку висловив він у промові з нагоди покінчення шкільного року. Комптон твердить, що в Москві існує школа для вивчення міжнародніх шпигів, саботажу і політичної контролі. До цієї школи висилають добровольців, а теж молодь схоплену в чужих краях. Діяльність таких агентів і шпигів причинюється до міжнародніх труднощів, твердить д-р Комптон. Він заявив, що Дейвид Ліліентал назначений головою Комісії Атомової Сили, є одним з найпридатніщих американців.

ВКРАЛИ ДАТИ ПРО АТОМОВУ БОМБУ В 1944 РОЦІ.

Папери, на яких були списані дати в справі виробу атомової бомби, викрали злодії у Филаделфії вісім місяців перед тим, заки скинено першу атомову бомбу на Японію. Це виявилося при переслуханні двох людей перед поліційним суддею Тамесом Коннором. Свідком був д-р Ф. Вилйем Сондерман, професор токсикології університету Пенсилвенія. Він був занятий як один зо знавців при виробі атомової бомби в так званім Мангатан проекті і виїхав був на працю до стейту Ню Миксик. Тоді закралися злодії до його мешкання і вивезли огнетревалу касу, в якій було $2,700 готівкою, перстень з діямантом і папери з науковими датами. Злодії кинули касу в ріку Скойкил 21 грудня 1944, а тепер її видобуто з води. Писаних документів у касі не найдено. Злодії кажуть, що їх спалили. Імен злодіїв поліція не оприлюднила.

ПЕПЕР АТАКУЄ РЕСПУБЛИКАНЦІВ.

Сенатор Клод Пепер, демократ з Флориди, виголосив у сенаті промову, в якій закинув республиканцям, що вони завертають Америку назад на дорогу ізоляції. Найбільше дісталось республиканському правному дорадникові Джанові Фостерові Долесові, котрому Пепер закинув, що він ломить угоду з Потсдаму і хоче створити сильний західний блок при помочі Німеччини проти Совєтів. „Я тверджу, що змагання до озброєння Німеччини доведе до війни таки нашого краю" — кликав Пепер.

24 ПОСТІЙНИХ ГЕНЕРАЛІВ В АРМІЇ.

Президент Труман доручив сенатові, щоб 24 вищих офіцирів армії були іменовані постійними генералами армії, а крім цього, щоб ще було 23 тимчасових генералів. Крім того президент назначив ще 38 вищих офіцирів у Краєвій Ґвардії, де має бути у післявоєннім часі сто високих офіцирів.

А.Ф.П. ЗА ОБМЕЖЕННЯ СТРАЙКІВ.

Екзекутивна Рада Американської Федерації Праці вчасі дальших нарад у Маямі, на Флориді, приняла резолюцію, щоб використати всі засоби й можливості А. Ф. П. для поборювання протиробітничих законопроєктів при помочі цілої системи мирових трибуналів.

Секретар Маршал вважає заграничну допомогу за найважніше завдання політики

Секретар стейту Джордж С. Маршал предявив 27 законодатних проектів в справах американської заграничної політики, а на нові всіх домагань поставив справу американської допомоги на місце дотеперішньої діяльности УНРРА. Лісту зладив Маршал на домагання сен. А. Ґ. Ванденберга, голови комісії закордонних відносин. З інших домагань, поставлених на лісті, замітні такі: затвердження мирового договору з Італією; участь Злучених Держав у Міжнародній Організації Втікачів (ІРО); законодавство для допущення до З. Д. зделпасованих обіб; признання дипломатичної недоторканости для делегатів в О. О. Д.

СОВЄТИ Й БРИТАНІЯ ПРОТИВНІ АМЕРИКАНСЬКИМ ПЛЯНАМ НА ПАЦИФІКУ.

Совєтська Росія й Велика Британія відмовилися приняти пляни Злучених Держав для піддання під мандат Америки островів на Тихому океані, які колись були під мандатом Японії. Обі держави заявили в письмах до департаменту стейту, що ще не наспів час для остаточного вирішення цеї справи.

ПЕРШИЙ ПРЕЗИДЕНТСЬКИЙ ЗВІТ В СПРАВІ О.О.Д.

Президент переслав конгресові перший річний звіт з діяльности Організації Обєднаних Держав. Пересилаючи звіт, президент зазначив, що відповідальність Злучених Держав за діяльність О. О. Д. є важка і що жадна держава не має більшого інтересу в О. О. Д. ніж наша. Він теж заявив, що трудноші є великі і що „надії (покладені на О. О. Д. можуть завести або можна їх втратити". Президент домагається двопартійної співпраці у відношенні до О. О. Д. Звіт обіймає 221 сторінок і вичислює всі роди діяльности О. О. Д.

КАНАДА РОЗШИРЮЄ ІМІҐРАЦІЙНУ ЛІСТУ.

Міністер природних багатств Джеймс А. Ґлен оприлюднив палаті послів в Отаві розпорядок, на підставі якого можна буде допустити до Канади ще чотири роди іміґрантів. Від 30. січня будуть могли приїздити нові фармері, фармерські робітники, робітники лісові і шахтярі.

Студіюють можливість включення скитальників до американської армії

Юнайтед Прес повідомляє з Франкфурту над Майном, що місцеві американські військові власті, на доручення з Вашинґтону, студіюють можливості дозволу для европейських скитальників вступати в ряди американських збройних сил.

АВСТРАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ СВІТОВОГО ТРИБУНАЛУ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ.

Лейк Саксес, 5. лютого. На сьогоднішньому засіданні Комісії Людських Прав при О. Д. австралійський представник полк. Вилйем Рой Ґоджсон завзято обстоював домагання створити світовий Трибунал Людських Прав, який мав би силу і повновласті перевести і стояти на сторожі міжнародного закону людських прав. Піддержуваний Індією, Филипінами та Американською Федерацією Праці він, проте, не мав успіху. Предсідник Комітету п-ні Рузвелт заявила, що докищо найважливішим завданням під цим оглядом є вимогти відповідну резолюцію від Загального Зібрання О. Д.

ЗАКІНЧЕНО ПЕРШУ ФАЗУ ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Лондон, 5. лютого. Заступники міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг закінчили сьогодні, після трьох тижнів бурхливих нарад, початкову фазу своєї праці та приготовили базу для чергової, іменно для конкретного списання проєктів мирових договорів з Німеччиною і Австрією. Дальша праця мала початися безпосередньо на черговому засіданні.

МІСІЯ ҐРАБСЬКОГО В ЛОНДОНІ.

Лондон, 5. лютого. Юнайтед Прес довідується з добре поінформованих лондонських джерел, що там прибув з доручення свого уряду відомий польський політик проф. Станіслав Ґрабскі. Завданням „довірочної і неофіціяльної" місії цього 76-літнього польського дипломата мало б бути: розвідати про становище і діяльність Великої Британії та Злучених Держав в справі західних кордонів Польщі.

ДАЛЬША ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ СОВЄТСЬКОЇ АРМІЇ.

Москва, 5. лютого. (АП). Совєтський уряд проголосив сьогодні вже пятий з черги після закінчення війни закон про дальшу демобілізацію свєтської армії. Законом не охоплюється офіцирів. Демобілізація має бути переведена вчасі між березнем і червнем, а її завданням є доставити совєтському господарству відповідну кількість нових робучих рук для виконання пятирічного пляну. В законі не подається кількості військ охоплених демобілізаційним законом, але вважається, що після його переведення в совєтській армії залишиться небагато осіб віком старших понад 22 роки.

ПЕРЕМАРШ СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК ЧЕРЕЗ ТЕРИТОРІЮ СЛОВАЧЧИНИ.

Прага, 5. лютого. Чехословацький уряд погодився на пропозицію совєтського та дозволив на перемарш совєтських військ через територію Словаччини, що триватиме від тепер до 1-го квітня. Вважається, що цей перемарш означає відкликання деякої кількости совєтських окупаційних військ з Мадярщини та сусідної Австрії.

СКІЛЬКИ АТОМОВИХ БОМБ ПОТРІБНО НА ЗНИЩЕННЯ ОДНОЇ КРАЇНИ.

Джек Доґерті, вашинґтонський кореспондент нюйорського „Дейлі Нюз" передає „підслухану розмову" між одним вченим та генералом. Вони мали обчислити, що на повне знищення Англії було б потрібно 24 атомові бомби, 35 атомових обмб знищили б цілком Францію, а 89 атомових бомб стерли б з лиця землі Совєтський Союз.

ЖИДІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА ВІДКИНУЛА БРИТАНСЬКИЙ УЛЬТИМАТ.

Єрусалим, 5. лютого. Жидівська Національна Рада в Палестині відкинула британське домагання активної участи в боротьбі проти жидівського „підпольного" терористичного руху. Терористична організація „Ірґун Цвай Леумі" зі свого боку запевнила, що вона поборювати-ме британську владу „до останнього віддиху". Британські власті в Палестині, ставляючи ультимат Жидівській Національній Раді загрозили, що на випадок його відкинення, згадана Рада мусить числитися з проголошенням виїмкового стану в країні.

НЮ ЙОРК В ОЧАХ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

Москва, 5. лютого. Після совєтського кореспондента Віктора Полторацького, що підчас Загального Зібрання О. Д. був в Ню Йорку й опісля пописувався в совєтській пресі своїми враженнями, порівнюючи Ню Йорк зі „старим млином", сьогодні на цю саму тему пише в „Правді" другий совєтський кореспондент в О.Д., Юрій Жуков. Йому не подобалася ґеометрія в будові Ню Йорку, „звідкіль усунено все, якщо воно непотрібне в будівельному механізмі" та де є „тільки асфальт і камень" без одного дерева і без одного стебла трави. До численних парків та городів Жуков, видиться, не дійшов, як теж чомусь не бачив дерев здовж вулиць. Він найширше розписується про Таймс Сквер, де „яркі електричні світла і реклями вдень і вночі витягають від прохожого гроші". Окрему увагу звернув Жуков, що в Ню Йорку „немає ані одної вулиці, яка мала б якусь назву; самі тільки номери". Совєтський кореспондент, видно, здивований, що нюйорського Бродвею, або 5-то евню ще досі не назвали вулицею Сталіна.

СОВЄТСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ РОЗБІЖНОСТІ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Рада Безпеки О. Д. на засіданні дня 5-го лютого продовжувала свої наради в справі загального світового роззброєння. Американський представник Ворен Р. Остин обстоював своє домагання, щоби в резолюції про створення Комісії Роззброєння відмежувати діяльність цеї комісії від запропонованої вже в плані Барука Комісії Атомової Енерґії та щоби Комісія Розброєння не вмішувалась в ділянку Атомової Комісії. Совєтський представник Андрей Ґромико противився такій розолюції, заявляючи, що ця справа була вже унормована Загальним Зібранням О. Д. в половині минулого грудня, а її повторення в резолюції про створення Роззброєневої Комісії кидало б тінь недовіря до Загального зібрання О. Д.

БЄРУТ ПЕРЕВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ ПОЛЬЩІ.

Варшава, 5. лютого. Польський сойм перевибрав сьогодні більщістю 408 голосів проти 24 Болеслава Берута президентом Польської республики. Берут має 54 роки і був теж президентом тимчасового уряду, визначеного на підставі договору Союзників в Ялті і Потсдамі. Його негайно заприсяжено і він розпочав свою сімрічну каденсію. Рівночасно зголосив свою резигнацію премієр тимчасового уряду Осубка Моравскі й новивибраний президент доручив створити новий уряд Юзефові Циранкевічові, секретарові соціялістичної партії.. До нового уряду уже не ввійдуть представники опозиції Міколайчика. Уряд буде виразно комуністичний і без опозиції.

ЗАКОРДОННО-ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ ФРАНЦІЇ.

Париж, 5. лютого. Французький міністер закордонних справ Жорж Бідо сьогодні заявив, що Франція та Велика Британія, можливо, підпишуть свій проектований військовий союз ще перед конференцією Ради закордонних міністрів у Москві в половині березня. По його думці британсько-французький союз може розвинутися в потрійний союз з приступленням до нього ще Совєтського Союзу. Бідо дальше заявив, що „Франція ніколи не погодиться, щоби Московська конференція перемінилася в конференцію тільки Трьох Великих" і без участи Франції, як це було в Потсдамі.

СНІГИ Й МОРОЗИ В ЕВРОПІ.

З усіх країн Західної Европи, з Англією включно, повідомляють про великий холод, сніги і морози. Було багато випадків смерти, а комунікаційний рух серіозно перешкоджений. Останнього тижня в потягу, що їхав зі Совєтської зони в напрямку на Дрезден, знайдено 53 замерзлих втікачів.

СОВЄТСЬКО-ШВЕДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Москва, 5. лютого. Совєтська преса надрукувала сьогодні урядову листу товарів, що їх на підставі договору доставить Швеція Совєтському Союзові. Загальна вартість товарів виносить 200,000,000 корон.

УБИЛИ ПРЕДСТАВНИКА ТІТА; САМ СОБІ ВИНЕН.

Рим, 5. лютого. Свого часу в таборі югославських четніків в Італії убито представника Тіта, Віско Ґлумчіча. Югославський уряд обвинувачував за це британські військові власті, під контролею яких находиться згаданий табор. Представники британської армії в Римі сьогодні відкинули обвинувачення югославського уряду, заявляючи, що вони остерігали його представника перед небезпекою, яка йому грозить в таборі ворожо наставлених до комуністичного уряду в їх країні югославських четніків.

ПОЛІТИЧНІ РОЗБІЖНОСТІ СОЮЗНИКІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 5. лютого. Америка й Англія постійно переводять децентралізацію великих торговельних і промислових підприємств і трестів, що завжди грали важливу ролю в громаджені німецького военного потенціялу. Совєтський Союз у своїй зоні організує, натомість, великі трести. Піддержувана Совєтами берлінська газета „Віртшафт" повідомляє про відповідну „соціялістичну" злуку 691 індустріяльних підприємств та підпорядкування їх спільній адміністрації.

НОРВЕЖЦІ БУДУЮТЬ ФАБРИКУ, ЩО НЕ БОЇТЬСЯ АТОМОВОЇ БОМБИ.

Осльо, 5. лютого. Норск Ґідро Компані розпочала в місцевості Рюкан будову фабрики салітри і тяжкої води. При конструкції працює багато визначних норвежських інженерів і вони запевняють, що величезні підземні фабричні забудовання, які коштуватимуть біля $14,000,000, будуть безпечні від всіх відомих досі бомбів, отже теж атомової.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDEL 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРЕБА ЗАОПІКУВАТИСЬ ТЕЖ І НИМИ!

Кожний корабель, що тепер привозить з Европи до Ню Йорку скитальників, привозить теж й українців. Мало їх прибуває в порівнанні з іншими національностями, але прибувають і далі прибуватимуть. Тими людьми треба заопікуватись, але ми так заняті акцією допомоги українським скитальникам в Европі, що не стає ні матеріяльних засобів, ні людей, потрібних на те, щоб подбати ще й про тих, що вже доплили до американських берегів. Думаємо, що раз вони вже вступили на американську землю, то повинні самі давати собі раду, як давали собі раду сотні тисяч українських імігрантів, котрих, як висідали на американську землю, ніхто ні не витав, ні ніхто ними не заопікувався. Що давно так було, це правда, але пізніше вже таки витали тут нових імігрантів „краяни" чи рідня, хоч навіть і тоді не бракувало таких, що їх ніхто не витав, яким ніхто не помагав. Одначе нинішні обставини дещо інші вже з цього боку що тепер зачинають прибувати сюди люди, що витерпіли багато такого, про що давні імігранти знають тільки з жахливих оповідань. Це не тільки голод і нужда, але щось гірше. Варварські тоталірістичні режими з Ґестапами і НКВД залишили великі сліди в душах нових імігрантів-скитальників, з чим треба усім нам рахуватись. Це добре відчувають гуманні американці і тому саме є стільки гуманітарних інституцій, що стараються помагати теж і тим скитальникам, що вже прибули до Америки. Знов різні етнічні групи дбають про „своїх" і стараються допомогти їм бодай у початках.

Яка це актуальна справа можна пізнати по тім, що як недавно тому прибуло одного дня до Ню Йорку кілька сот поляків з Европи, то так склалось, що їх не можна було ніяк переночувати в домах, що їх вдержують для цеї цїли різні гуманітарні установи, бо не було місця, ні навіть не було місця в готелях. Треба було віднестись по радіо до поляків в Ню Йорку й околиці, щоб їх зараз розібрали. Поклик поміг, люди скитальників розібрали того самого дня. Одначе на цьому не скінчилось. Цей інцидент дав притоку до дискусії на тему конечної потреби ширшої опіки в Ню Йорку над прибуваючими польськими скитальниками, а теж і цього, що це є справа не тільки Ню Йорку, але цілого загалу американських поляків.

Ми навели цей приклад, бо він звертає увагу теж і на наші власні недомагання, які відчуватимемо далеко гірше, як зачне приїздити до Ню Йорку більше число таких скитальників, якими не буде тут кому заопікуватись. Цею справою треба нам тепер обовязково серіозно занятись і розвязати її якнайскорше позитивно, себто так, щоб і ми давали першу поміч прибуваючим до Америки українським скитальникам в такий самий спосіб, як її дають інші етнічні групи. Ми теж тої думки, що справа такої допомоги не є справою одного тільки Ню Йорку. Це завеликий тягар, щоб можна його звалити вцілости на одну громаду, хоч би і таку велику як нюйорська. Тут треба ширшої допопоги, головно в грошах, яку повинен дати наш загал.

Що це таке „права людини"?

З вибором пані Елінор Рузвелт головою комісії Прав Людини при Обєднаних Державах, справа оборони тих прав стане відразу активнішою. Боротьба за „права людини" ведеться від століть, а тепер вона буде посилена. . Які ж це оці права, що то належаться усім людям?

У суботу 1. лютого оприлюднила „Деклярацію Людських Прав" організація, звісна під назвою „Краєва Католицька Добродійна Конференція" у Вашингтоні. Копії цеї Декларації вислано до різних установ на взірець, отже і до комісії Прав Людини при О. Д. У декларації вичислено поодиноко людські права. Їх поділено на чотири части, а до кожної частини додано вступні завваги. Згадані вступні завваги є самі собою дуже цінні і про них варта заговорити окремо, бо вони подають засади, на яких спираються права людини. На тепер обмежимося на вичисленні самих прав, як їх розуміє комітет Краєвої Католицької Добродійної Конференції, складений з єпископів, священиків та світських людей. Вони такі:

Частина І. Права людини як особи:

1. Право до життя і недоторканости тіла від хвилини зачаття безогляду на фізичний та умовий стан, за виїмком кари за злочин. 2. Право служити і почитати Бога. 3. Право до релігійного світогляду через виховання і стоваришення приватно і прилюдно. 4. Право до особистої свободи на підставі справедливого закону. 5. Право до рівної охорони справедливого закону, безогляду на пол, національність, віру і барву шкіри. 6. Право до свободи вислову, інформацій і порозумівання на підставі правди і справедливости. 7. Право вибирати і втримувати життевий стан, у подружжі або в самоті, стан світський чи духовний. 8. Право до науки, відповідно до утримання і розвитку людської гідности як особи. 9. Право до вношення прохань до уряду для шукання відшкодування за кривду. 10. Право до національности. 11. Право до доступу до життевих засобів; коли потрібно, то через еміґрування. 12. Право до стоваришування і мирних зібрань. 13. Право до праці і зайняття для кожного. 14. Право до особистої власности, уживання і позбування маєтку, одначе під засторогою, щоб не кривдити інших і мати на увазі загальний добробут. 15. Право до вистарчальної заплати. 16. Право до збірних переговорів. 17. Право стоваришення для промислових підприємств і професій для осягнення економічної справедливости і загального добробуту. 18. Право до допомоги від суспільности, а навіть від держави, коли людина або родина опиниться в потребі.

Частина II. Права, що відносяться до родини.

1. Право до вступлення в подружий стан, заложити дім і приводити на світ дітей. 2. Право до економічної забезпеки, вистарчальної для постійности і незалежности родини. 3. Право охорони материнства. 4. Право виховувати дітей. 5. Право до стандардизованого добробуту дитини в родиннім кружку навіть при помочі прилюдної опіки й допомоги. 6. Право допомоги з прилюдних установ при навчанні і вихованні дітей. 7. Право до мешкання, відповідного до потреб і функцій родинного життя. 8. Право до недоторканости дому перед ревізіями і перед недозволеним вступом. 9. Право до охорони перед неморальними відносинами в громаді.

Частина III. Незалежні права держав.

1. Право до видавання законів, які обовязували б сумління. 2. Право настановляти суди для виконування справедливости і для придержування прав з відповідним примусом. 3. Право домагатися від своїх громадян пошани прав меншин. 4. Право накладати податки і вимагати відповідних засобів для переведення правних функцій. 5. Право виконувати високу владу з загальним добробутом. 6. Право вимагати від своїх громадян побирати освіту потрібну для виконування громадянських прав. 7. Право боронити себе перед домашнім насиллям. 8. Право опікуватися заохочувати, отримувати і наказувати приватну діяльність осіб і груп в таких справах, що відносяться до спільного добробуту. 9. Право управильнювати діяльність міжнародніх економічних груп, які діють в границях держави. 10. Право видавати спеціяльні зарядження в конечних випадках для спільного добра.

Частина IV. Права держав в міжнародній спілці.

1. Право існувати як член міжнароднього громадянства для охорони держави перед наїздом. 2. Право до незалежности і наладжування своєї внутрішньої і закордонної політики на підставі засад моральности з обмеженнями в міжнароднім праві. 3. Право до рівности з іншими державами. 4. Право до членства в міжнароднім громадянстві. 5. Право до помочі при виконанні договорів і умов. 6. Право до нагороди за кривду заподіяну внаслідок насилля. 7. Право до зміни договорів, коли вони не основані на справедливости. 8. Право відклику до мирного наладнання спорів у міжнароднім громадянстві. 9. Право до втримування політичних і суспільних звязків з іншими державами на підставі рівности. 10. Право до користування міжнародніми засобами і ринками. 11. Право до охорони природних багатств і економічного життя перед чужинним використуванням. 12. Право до допомоги від міжнародного громадянства на випадок економічного суспільного нещастя. 13. Право признання захисту для втікачів перед несправедливістю.

Згадані права вичислені прикладово, бо перед ними в кожній частині є такий рефрен: „До таких прав належать" і щойно потім вичислені ці права. Це значить, що права людини не є обмежені і вони витворюються згідно з духом часу і потребами людини.

Микола Чубатий.

Наступ на пряшівських українців

Мабуть ніяка етнічна частина в Европі не найшлася нині під таким всебічним наступом на її національну душу як українська Пряшівщина. Завдяки політичним митарствам поміж Советами та Чехословаччиною ця мала частина українського народу опинилася ще в границях Чехословаччини. Полишення хочби малої частини українського народу поза межами Советів не дає спати можновладцям на Кремлі, що там може вирости якась від Кремля незалежна українська культура, а може й незалежна політична думка. Правда, нинішна Чехословаччина не є державою вповні незалежною, проте формально вона ще незалежна держава та ще й з амбіціями бути демократичною републикою. Це все стало причиною, що Пряшівщина покищо не стала ще тереном такого грубого насилля, яке розливається нині по всій підсоветській Україні, ані не є тереном такого дикого виселювання та винищування, яке відбувається на українській території на захід від советсько-польської границі, себто на українськім Посянню та Лемківщині.

Натомісць Пряшівщина стала тереном дикої гризні поміж російськими большевиками, чехами та словаками, з яких кожне при помочі сильно розвиненої агітації старається вглитнути пряшівських українців в свій національний організм. Яка є упляннована політика Праги на дальшу мету супроти української Пряшівщини, годі ще нині знати, одначе одно є певне, що Прага старається ту частину української землі зберегти за всяку ціну в своїх політичних межах.

Пряшівщина це друга Лемківщина на полудневих сточищах Карпат. Простягається вона, так само як на півночі Лемківщина, довгим язиком від ріки Ужу аж по Попрад, себто аж попід Татри та наділі майже відділяє Словаччину від Польщі. На території біля двох тисяч квадратних американських миль живе там понад 150,000 українського, греко-католицького населення. Культурною та церковною столицею цеї частини України є Пряшів, від початку 19-го століття осідок другого закарпатського владики. Важніші міста на Пряшівщині є Бардіїв, Гуменне, Любомля та Михайлівці.

Не зважаючи на своє матеріяльне вбожество Пряшівщина видала цілу низку визначних людей. З Пряшівщини походив Петро Лодій (помер 1829), професор філософії на університеті у Львові, Кракові та Петербурзі. Пряшівщина видала відомого громадського діяча Адольфа Добрянського, що під кінець свого життя пішов в москвофільський табор в подібний спосіб, як це було з многими галичанами. На цім закутку української землі прийшов на світ М. Балудянський, перший ректор Петербурзького університету. Пряшівщаником був освітний діяч та письменник Закарпаття, Ол. Духнович; звідси походили Анатолій Кралицький, журналіст та історик, вкінці граматик Арсеній Коцак. За наших часів Пряшівщина видала заслужену родину Невицьких — о. Омеляна Невицького, громадського діяча, що домагався 1918 р. прилучення цілого Закарпаття до України, та його дружину Ірину Невицьку, письменницю та журналістку.

Причини, чому Совети погодилися оставити Пряшівщину в межах Чехословаччини, не зважаючи на заходи місцевих та американських москвофілів, щоб Пряшівщину влучити в Советський Союз, треба шукати в ґеографічнім положенню тої української закутини, що вгризається вузким клином в територію поміж Польщу та Чехословаччину. Замітне теж, що українського населення з Пряшівщини не виселили, подібно як це сталося з кілька разів численнішим населенням українського Посяння та Лемківщини в Галичині. На Кремлі, видно, вважали, що Пряшівщина не така небезпечна своєю національною свідомістю як галицьке західне погранича. До того мабуть й Прага дала Советам запевнення, що поведе на Пряшівщині таку політику, яка вповні вдоволить Совєти. Саме тепер така політика на Пряшівщин і реалізується, а українське населення Пряшівщини найшлося під потрійним обстрілом: словацького шовінізму, російського комунізму та чеських плянів виселення української Пряшівщини.

Від десяток літ українське населення Пряшівщини виставлене на винародовлення збоку малого словацького народу. Відомо, що словаки є римокатолики, а українці греко-католиками, одначе словаки стали поволи всякати в греко-католицьку церкву так, що на Пряшівщині поважне число духовенства є словацького напрямку, а пограничну людність східного обряду, що говорить діялектом зі словацькими домішками, стали вважати за словаків. Тим способом словаки винайшли словаків греко-католиків. Словацький шовінізм приняв прямо терористичні форми закоротко - тривалої незалежности Словаччини вчасі останньої війни.

Річ природна, що напір словаків тепер не є найбільше небезпечним, бо словаки по теперішній війні дуже присмирніли, а їх розмах добувати територію на українцях змалів. Зате словакізації сильно помагає московсько-большевицький напір, що тепер стає найсильнішим та приняв характер виразно московський, навіть не совєтський.

Рахуючися з інтенціями Кремля празький уряд позакладав тут державні ґімназії в Пряшеві та Гуменнім з російською викладовою мовою. Преса виходить майже виключно в російській мові. Організація прокомуністичної молоді Пряшівщини під назвою „Союз Маладьожи Карпат" має чисто російський характер. Її зїзди відбуваються при благословенні советського генерального консула в Братиславі, який вештається по Пряшівщині, не звертаючи зовсім уваги на чеську владу. Союз Маладьожи Карпат розпоряджає видно необмеженою скількістю гроша, бо її журнал „Костер", що виходить в Празі, виданий розкішно та багато. У кожній статті все мова тільки про „русский" народ. „Карпатци", читаємо там, „всегда обожали Россию, какая би вона не была; от нея ждали спасения, от нее ждали освобождения..."

Зі становиська державного чеського ця справа виглядає трохи провокуючо, коли за такими словами йдуть й діла. На таких зїздах перша телеграма все йде до Сталіна, а потім доперва до президента держави Бенеша. Перше місце в почетній президії має Сталін, а не президент Чехословаччини.

Що московська пропаганда йде тут під кличем „России, какая би вона не била", видно теж з того, що Пряшівщину, на якій православних парохій небагато, прямо заливає пропаганда російського православія, що її веде російський владика — „православний чехословацький Ексарх московський патриярхии Архиипископ Елевтерій". В Пряшеві розпочинають будову православної катедри імени російського святця „князя Александра Невского", дарма, що на фотографії з посвячення видно більше російських архимандритів та батюшок ніж вірних. Хто їх насилає та хто їх годує, справа ясна.

Супроти того наступу московських інтрузів положення українсько-католицького епископа, Преосв. Павла Гойдича, є дуже важке. Йому самому приходиться з конечности бра-

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

4)

Вона обернулась на другий бік і старалась заснути, та дарма. За хвилину вона знова відкрила широко очі і згадує якусь кримінальну фільму, в якій героєм був якийсь розбишака. Як сміло і відважно він нищив усіх своїх противників, як стріляв і пястуком валив усіх, хто посмів його не слухати. І як дітвора раділа і поділяла ці розбишацькі подвиги, як цікаво бігали очиці тих малих спектаторів за кожним брутальним рухом розбишаки, як затискались пястучки дрібної дитячої руки і запалювались щічки на вид холоднокровного убивства на фільмі!...

Що винесла ця молоденька душа з таких фільмових образів? Які сліди оставляли в памяті молоденьких головок. Хто журиться тим, кому це в голові?...

І знова відізвалось сумління: А чому ти нічого не робиш?! Ходиш на всякі громадські мітинги, належиш до різних жіночих організацій... П-ні Ч. зірвалась на рівні ноги! Голова ходором ходила, очі пекли і кров била у висках. Поглянула на годинник — пята година ранку!... Накинула шаль і вийшла на ганок.

Холодне досвітне повітря освіжило її, вона присіла на крісло, оперла голову і спочивала наче по якій боротьбі. — Громадські мітинги, жіночі організації... Як часто вечері проходили при чаю, на плиткій балачці. Як часто членки дерлись між собою за глупі примхи, або з хорих нервів... Вона встала рішучо, глянула на схід сонця, а там зарожевіло. Травневе сонце вставало і заповідало погідний день. Повільною ходою ішла до дверей. На душі в неї тепер спокій... У дверях ще раз поглянула на сходяче сонце і наче хотіла сказати: Дай спочати! Вийду тобі на зустріч!

Увійшла до спальні, лягла і спокійно заснула.

В ліску.

П-ні Ч. вийшла на Білу Дорогу і прямувала до громадки дерев, зарослих кущами. Біла Дорога гарна, конкретована. Тут тільки починають забудовувати. Авта не часто проходять і тихо тут. Сонце вже прямує на захід і п-ні Ч. прискорює ходу. Вона в душі усміхається, хоч трохи моторошно робиться на згадку — як її зустріне „Клюб Чорної Руки"?... Їй на думку прийшла голосна подія, що облетіла цілу околицю, що якийсь тринадцятилітній хлопчина вбив молотком сімдесятьлітню жінку в ціллі грабунку...

Ах Боже! Адже це тільки незначний процент таких дітей! Ці з „Чорної Руки" не такі, а як що такі, так треба їх ратувати завчасу, щоб... і вона мимохіть приспішила ходу. Ось вона вже входить в гущавину.. Обережно розхиляє віття і наслухає чи не чути хлопячої розмови...

Ще крок, ще два і нараз — що це?... Чутно щось похоже на приглушену тупанину... Вона пристанула, щоб впевнитись звідки долітає це тупання.

Знова обережно відхилила гілля і бачить... бачить невеличку прогалину.

В одному кінці щось похоже на шатро, а над входом видніє напис товстими буквами: „Клюб Чорної Руки". Так це тут — подумала. З боку сидить на якійсь колоді один з хлопців, — це певно Тоні. Він насупив брови і з розкуйовдженою чуприною справді виглядає на розбишаку.

По середині прогалини решта хлопців уставились у два ряди лицем до себе, а між ними пробігає... хто це?!... Малий Генрі!! Кожен раз, коли він пробігає серединою, хлопці цвігають малого прутами, а той, що сидить, вичисляє: Раз, два, три, чотири... А малий?! Біднятко!... Затиснуло уста і біжить ані не писне!

Защо — думала п-ні Ч. — його так карають? Та в цій хвилі, під ногами хруснула суха гилячка. Хрускіт долетів до чуйного уха того, що сидів. Він зірвався, здержав екзекуцію. Усі збіглись в кутку і насторожили уха...

Той, що сидів, промовив шепотом: Хлопці, тут хтось є!... Він бистро глядів довкола, а побачивши крізь галуззя синій кольор суконки п-ні Ч., прямував туди повільним та певним кроком, випрямивши голову якось наперед наче бувол.

П-ні Ч. не знала, що з собою зробити і якось відрухово відхилила кущі та вийшла на прогалину. Той, що прямував до неї раптом спинився... Вона усміхнулась ніяково і промовила: Чи я вас налякала? — Та в цій хвилі він вправним скоком опинивсь біля неї, а в його руці блиснуло вістря невеличкого ножика і спрямувалось в її бік.

Руки вгору!... Зашипів якось крізь зуби цей розбишака і став так близько неї, що майже торкав її своїм тілом. Уста його дрожали, очі якось вибалушились і він тяжко дихав.

П-ні Ч. не рішучо піднесла одну руку, а коли той вперто глядів її — не в очі, а десь поуз ухо, вона піднесла другу руку і почула себе у дуже глупому становищі. До того, в неї серце билось, вона злякалась.

Що ти тут хочеш? — Зашипів знова.

Що ви тут хочете — зашипів він — певно поліцію стягнете на нас?!

П-ні Ч. хотіла щось промовити, та втім малий Генрі кинувся з плачем: О, Тоні! Не вбивай цієї пані!!

Ах це ти її тут спровадив?! І він пхнув малого до землі. Кажи, ти її знаєш... знаєш?! Та п-ні Ч. за його відповіла: Так, так, він мене знає, але...

(Дальше буде).

НАКАЗ ХВИЛИНИ

ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ ЗЛУЧ. УКР. АМЕР. ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Ще тільки короткий час ділить нас від Перших Загальних Зборів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що мають відбутися в Ню Йорку в днях 22-го і 23-го лютого. Це, в наших обставинах та в теперішньому часі, подія незвичайної ваги, як в нашому внутрішньому, американському житті, так і для наших знедолених братів в Европі.

Загальні збори ЗУАДКомітету матимуть потрійне завдання: 1. Провірити дотеперішню діяльність Комітету; 2. Покласти тверду базу та накреслити ясний план майбутньої акції і 3. Заманіфестувати співчуття американських українців з їхніми братами на европейському континенті, з їх недолею, та виявити готовість їх дальшої оборони і дальшої допомоги для них.

Вже багато разів підкреслювано й дальше підкреслюється в українській пресі на цілому американському континенті, що одним з найголовніших завдань американських українців є тепер рятувати тих їх братів, яким пощастило вирватись зпід німецького і опісля большевицького ножа, але які ще далеко не є забезпечені від цеї загрози, не говорячи вже про ці жахливі переживання і терпіння, що їм доводиться зазнавати в таборах переміщених осіб. Врятувати від смерті 300,000 осіб, все рівно — голодної смерті, чи смерті з рук жорстокого ворога, це завдання, здійснення якого було б записане золотими буквами не тільки в історії американських українців, але й в історії взагалі, головно України. Це завдання перебрав на себе ЗУАД Комітет і воно мусить бути виконане, наші брати мусять бути врятовані, бо інакше прокляття народу й історії впало б на нас. В цій безмірній трагедії українського народу американські українці мусять сказати свое слово. Радше: вони його вже сказали і йде ще „тільки" про те, щоб його виконати. Загальні Збори ЗУАД Комітету будуть, власне, дальшим кроком на шляху в цьому напрямку.

Сказано: першим завданням Загальних Зборів буде провірити й одобрити, чи осудити дотеперішню діяльність Комітету, з якої будуть складені точні звідомлення. За минулий час Комітет вислав сотні тисяч допомоги харчами, одягом і т. п. скитальцям в Европі. Цю допомогу зложило українське громадянство в Америці й воно має не тільки право, але й обовязок домагатись точних вияснень куди й коли цю допомогу вислано та кому її розділено. Комітет повідомляє про ці справи своїми комунікатами в пресі, але загальний образ цілої дотеперішньої допомогової акції можна буде собі виробити насамперед на Загальних Зборах, де можна ставити безпосередні запити, на які будеться теж давати безпосердні відповіді. Праця Допомогового Комітету сама по собі та своїм засягом і своїми цілями — бо ж звернена на рятунок сотен тисяч найвартісніщого українського елементу, що на нього підписаний окупантом вирок смерти — є однаково важлива, як і складна. Тому тут, більше, ніж в будьякій іншій організації, потрібні провірка та голос громадянства, та його представників. Тому теж Загальними Зборами Комітету мусять заінтересуватися якнайширші кола.

Дальшою важливою справою, що повинна бути вирішена Загальним Зібранням Комітету, являється, власне, пекуча потреба не тільки продовжувати допомогову акцію, але й її ще відповідно поширити та поглибити. Загальні Збори мають створити базу та накреслити і одобрити точний план дальшої акції. Скитальці, які залишаються в Европі, з кожним днем більше потребують нашої допомоги. Вже не має безпосередньої загрози видачі їх в руки катів, проте, як довго ця справа не визначена твердим міжнародним законом і як довго скитальці не перестануть бути скитальцями та доки не зможуть розпочати нового життя як повновартісні громадяни, чи кандидати на громадян в інших країнах, так довго ця загроза потенційно існує. Комітет мусить постійно стояти на сторожі і постійно дбати, щоб забезпечити українських скитальців перед всякими того рода несподіванками. Дальше приходить справа переселення. Вже теж до нашої країни, до Злучених Держав, майже кожним пароплавом, що приходить з Німеччини, чи інших европейських країн, приїзджають, докищо, одиниці, але їх кількість буде постійно збільшуватися. Багато з наших скитальців вже мають полагоджені іміграційні формальності і дожидають тільки своєї черги в транпорті. Після приїзду до Америки, Комітет мусить ними заопікуватися, мусить допомогти їм в найконечнішому та бодай в перших днях. Треба теж обміркувати справу організованого вишукування та підбору і приміщення на праці новоприбулих. І цю справу мусять відповідно вирішити Загальні Збори.

Залишається, вкінці, третя проблема і завдання Загальних Зборів Комітету, іменно масова маніфестація в обороні наших братів на скитанні. Нашою мужньою поставою на цій вільній землі, інтервенціями в нашому уряді, нашими зорганізованими виступами на міжнародньому терені та перед міжнародніми чинниками, які ці справи розглядають та обміркуюють і полагоджують, ми можемо багато дечого досягнути в обороні наших згорьованих братів на скитанні в Европі й їм самим додамо сили перетривати це лихоліття. Такою маніфестацією буде гідна участь представників американсько-українського громадянства в Загальних Зборах Допомогового Комітету.

Щераз повторюємо постанову про Загальні Збори та порядок участи в них.

Згідно з ухвалою Ширшої Управи з дня 14-го вересня 1946 р., Загальні Збори членів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету відбудуться в суботу дня 22-го і в неділю дня 23-го лютого 1947. р. в готелі Пенсилвенія при 33-тій вулиці і 7-мій евеню в Ню Йорку. Збори почнуться в суботу, в годині 9-тій ранку. В Загальних Зборах мають право брати участь — згідно з постановою статуту — всі дійсні і спомагаючі члени, але право рішаючого голосу мають тільки делегати дійсних членів (організацій). Дійсним членом є кожна організація чи товариство, які вплатили $10 вкладки на біжучий рік та підписали аплікацію зоголошення в членство Комітету. Спомагаючим членом є кожний громадянин-українець, що вплатив на біжучий рік 5 долярів вкладки.

До дійсних членів-організацій Комітет вислав окремі запрошення до участи в Загальних Зборах. Коли б яка організація-член такого запрошення через недогляд пошти, чи з інших причин, не одержали, прохається їх негайно звернутися на подану вище адресу Комітету по нові аплікації.

Хто зі спомагаючих членів, отже приватних громадян, які виконали постанови статуту щодо вкладки, бажав би собі взяти участь у Загальних Зборах, повинен негайно зголоситися на ту саму адресу Комітету по карту вступу. Хто живе поза Ню Йорком і бажав би собі допомоги в замовленні нічлігу, хай негайно зголоситься, висилаючи це замовлення до:

WOMEN'S AUXILIARY OF THE UNITED UKR. AMER. RELIEF COMMITTEE,
P. O. Box 261, Statcion D, New York 3, N. Y.

Українці й українки! Ми щераз коротко пригадали про головні завдання Перших Загальних Зборів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. До цих найголовніших завдань ще треба додати таку важливу справу, як вибір Управи Комітету. Хай не буде ніодної української організації, ні одного товариства, яке не було б дійсним членом Злученого Українського Американського Допомогового Комітету і хай не буде ні одного члена цего Комітету, який не заінтересувався б його Першими Загальними Зборами. Це є нашим головним обовязком, це є наказом хвилини!

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ти участь в таких зїздах „маладьожи", щоби не відступати грунту московським інтрузам, дарма, що організатори зїзду нерідко виразно дають перщенство висланникам екзарха московської патріярхії Елевтерія.

Розуміючи вагу положення Апостольський Престіл призначив пряшівському владиці епископа-помічника в особі Преосв. Василя Гопки, відомого дотепер українсько-католицького духовника празької парохії, людину українського напрямку. Одна та друга сторона розуміє, що прийде тут до завзятого змагання поміж греко-католицькою церквою та московськими інтрузами.

Ціла ця російсько-комуністична акція, безцеремонно ведена під омофором Кремля, мусить денервувати празький уряд, хоч він робить добру міну при всіх тих імпрезах. Та рівночасно празький уряд переводить свою політику-виселювання пряшівських українців на захід в Судетський Край на місце прогнаних німців. Відомо, що чехи надвишки людности не мають, тому прогнавши німців не мають Судетів ким заселити та виселюють цілі села Пряшівщини на захід.

Тим осягають вони подвійну користь: заселюють Судети словянами, яких зчехізують, та позбуваються російської ірреденти, що грозить дальшим обкроенням чеської території, коли б лице Кремля захмарилося і було невдоволене з якогось поступку Праги.

Серед таких обставин пряшівські українці попадають в апатію, бо не знають, що їх жде завтра, що їм принесуть найближчі місяці. На зїзді „Союза Маладьожи Карпат" директор російської гімназії в Пряшеві, Фаринич, виразно сказав таке: **„Нас мучать вопроси — кто ми такіе? Русскіе, украинци, советськие й чехослоавцкие граждане, русини, словенскіе греко-католики, русские православные... Отсуствіе идеологии убивает нашу личность; наш человек потерял веру в себя, веру в собстенние сили. Лиш тем можно обьяснить, что наши люде потеряли охоту к труду".** Чи можна серед того наступу на душу українців Пряшівщини та на їх землю дивуватися, що люди стратили віру у власні сили та стратили охоту до всякої праці, яка може завтра показатися безцільною?

З. Порай.

Золотоверхий Київ — Столиця України

Джерело історичного життя Сходу Европи. — Животворчий ключ державницького і культурного буття усієї України. — Вічний свідок незломної сили і волі існування української нації.

(Докінчення)

В комплексі будинків тієї ж Лаври — 1-ша історична українська друкарня, заснована Федоровичем в 1601 р., яка, як відомо з шкільних підручників, стала згодом центром великих культурних досягнень України 17 віку і була заборонена аж Петром І. Пізніше дозволено було цій друкарні друкувати лише книги літургійного характеру. Помимо притіснень і заборон, Київ не відставав від великого розвитку світу. Якщо мова йде про друкарську справу, Федорович дав початок. Сьогодні на вул. Бульварно-Кудрявській стоїть велика пресово - поліграфічна будівля, (тепер осідок „Радянської України" та інших органів), у якій можна друкувати на ротаційних машинах наймодернішого типу далеко поза пів мільйона великої газети денно.

Згадував елегійно Шевченко про те, що „у Києві на Подолі, було колись і ніколи — не вернеться..." Багато з того, що бувало на Подолі, хочби самі славні Контракти, справді, немов щезли назавжди. Але Подол лишився по характеру такий, як і був: місце торгів і „гешефтів". Тисяча літ не відняла цього специфічного характеру в Подолу, на якому торгували колись перси і генуезці, жиди і вірмени, німці і афганці. Навіть большевики не вміли зломити подольських „торгашів", серед яких можете завжди, при кожному режимі, при кожній господарській системі, дістати що вам треба.

Але Подол є тільки частиною Києва і його специфічний настрій не є властиво аврою міста. Подол лежить, неначе б збоку; він потрібний, але не надає тону. Ціла економіка міста є, немов тільки підбудовою, життевим грунтом для цілком іншого осягу і зусилля. Це місто шкіл, академій, інститутів, наукових установ, високоякісного мистецтва, літератури. Навіть німці при всьому своему руїнницькому засліпленні не змогли вбити глибокої духовости міста. Навіть вони не знали, що мають зробити з більше ніж двома мільйонами томів Державної Бібліотеки, хоча зуміли до тла виграбувати з найцінніших експонатів багаті київські музеї. Ось-так, впали їх жертвою Всеукраїнський Історичний Музей, з його славними археологічними експонатами; потім Державний Музей Мистецтв, багатий малюнками мистців голляндської і фляманської школи, в якому було й чимало еспанських майстрів, цінні гобеліни і одна з найкращих у світі колекцій перських керамік.

Зі зруйнованих в 1240 р. 400 церков Києва місто встигло відбудувати до 1918 р. 87 православних церков і 10 манастирів; крім того 4 римо-католицькі костьоли, 2 протестантські кірхи і 18 синагог. З цього знову большевики понищили і зрівнали з землею чимало найкращих пам'яток, особливо ж Михайлівський манастир з його єдиною, подібного характеру, церквою, побудованою в 1108 р. з її 15 золотоверхими куполами, відновлену в 1651 р. гетьманом Хмельницький. Щезла під їх ударами і Десятинна Церква, реконструйована в 1842 р. на місці первісно побудованої в 11 в., яка була теж знищена Батієм в 1240 р. Щез також у 1919 р. Миколаївський храм, побудований гетьманом Мазепою. Побіч руїн храму т. зв. Аскольдова Могила, на аристократичному цвинтарищі, на якому за старого режіму хоронили тутешню шляхту і дворянство. Пізніше, німці поскидали з цвинтаря старі хрести і могильні пам'ятники і зробили з нього „фрідгоф" для своїх воєнних „гельдів".

Характер мешканців.

Зробить важку помилку кожен той, хто буде судити про характер і людські якости киевлян з першого знайомства і погляду. Не треба ні на хвилину забувати, що місто жило століттями в тисках московського, а останнього чвертьвіку ще й большевицького режіму. Це стосується не тільки киевлян, але й усіх східніх українців. Те, що зустрічається в них найперше — не є правдиве. Це залізний панцир самооборони від усіх можливих загроз і небезпек, панцир, який часто зрісся з людиною, став його другим „я", другою натурою. Вони на перший погляд мовчазні, стримані, ділові, замкнуті в собі. Режім навчив їх бути обережними з усіми і у всьому. Зверхою, так, як на них лежать ці шари, довголітній намул чужого життевого стилю і чужої культури, так само лежать на західніх українцях такі ж грубі верстви т. зв. „західнього", точніше польського і, почасти, німецького впливу. І ці і ті не є назовні правдиві, справжні українці; треба буде довгого процесу, щоб стерти з себе до решти ці чужі нашарування. З нами усіма трапилося під довговіковим впливом Москви, Варшави і, почасти, Відня щось подібне, як з фресками і мозаїками св. Софії. Як відомо, середина нашої репрезентативної святині зкрита прекрасними фресками українсько-візантійського мистецтва що представляють, м. ін., життерадісні сцени ловів, боїв гладіяторів, ігор і танців. Релігійне варварство і фанатизм 17 в. привели до того, що під впливом поляків наші уніяти затинкували і забілили всі ці єдині у світі твори мистецтва і вкрили середину св'ятині сірою стіною. Подібна натинкована „сіра стіна" сьогодні на душах, на умах, у мисленні, у поведінці всіх українців, як „східніх", так і „західніх". Ми всі не є собою. Треба довгого і обережного процесу, щоб це „натинкування", цей „намул" змити, та щоб з-під його виринули наші правдиві, несфальшовані, нескоцверкані добрі душі українців.

Ось-так, треба з киевлянами зжитися ближче, пізнати їх, здобути довір'я, щоб догребтися до свого, українського, рідного в них змісту. Кому це поталанило, той мусить „пристати" до киевлян, мусить і їх і місто щиро полюбити, мусить до його невідривно прив'язатися. Тоді вони стають довірчиві і зичливі, охочі на всяке добре діло, наполегливі, жертвенні і дуже товариські. Їх гостинність іноді приймає просто несамовиті форми. Але вони є амбітні і дуже вразливі; немає гіршого методу „переставляти" киевлян на якийсь інакший, від їхнього привичного, спосіб думання і діяння, як насмішками або силою. За всі роки фізичного і психічного примусу ломання большевизм не зміг зробити Києва большевицьким містом; коли в 1941 р. впав советський режім і могло спочатку здаватися, що відновиться власна національна державність — Київ став не тільки з середини, але й назверх підкреслено українським. Система німецького режіму, яка різко повернулася проти української національно - визвольної ідеї привела до того, що Київ знову повернувся у свою охоронну „російську" шкаралупу.

Якби нам хоч одне покоління справжньої волі!...

В наших модерних часах, більш, ніж колинебудь, про силу, вартість, розвиток і взагалі всю долю країни вирішує її столиця. Питання боротьби за визволення України — це, в першу чергу, питання боротьби за душу і серце цього нашого великого і такого гарного міста. Москва знала що робить, коли вперто і наполегливо намагалася всіми доступними засобами змосквити Київ, зробити його одним з центрів найчорнішого (тепер

(Продовження на стор. 4-тій).

Золотоверхий Київ—Столиця України

(Докінчення зо сторони 3-тої)

найчервонішого) всеукраїнського шовінізму. Чужі міста в Україні — польський Львів чи російський Київ — це завжди осикові палі, що ними чужинці прибивають до землі живе тіло української нації.

Правда, навіть при найбільшому гнобленні Київ завжди зберігає клімат і достоїнство столиці. Постава маси мешканців є завжди самопевна, самосвідома, горда; киевляни нераз уміли доводити до відома декотрим нашим князям, потім гетьманам, свою, інакшу волю. Але ця гордість має, здебільшого, радше льокальний, міський характер. Тимчасом столиця завжди мусить тямити, що вона є відповідальна не тільки за себе, але й за долю всієї очолюваної нею країни. Честь бути столицею — зобовязує. Немає ніяких шансів для справжньої метропольної величі міста, доки воно було цілком суверенне, разом з усією країною. Не помогла Києву його пишна велич в 13-тому столітті, коли місто „дипломатизувало" і не було рішене оборонити себе і свою землю. Не поможе вся праця, вся трудолюбивість, уся наполегливість, доки немає справжньої волі. Без неї, все знову і знову стає і мусить ставати жертвою щораз нових напастей, знищень і ударів. Це є те найважніше, що Київ мусітиме зрозуміти. І це є те, за що в боротьбі за душу Києва найбільше мусимо змагатися.

Бо якби нам, хоч одне покоління справжньої волі!.. Залишені собі, ми знову швидко відбудували б колишню велич — висловлюючися образово — цього міста „400 церков і 8 базарів". Ми виповнили б ущерть його широкі рами, оновили б усе ззовні і зсередини, змодернізували б, без решти витягнули вверх, створюючи не тільки гідні побутові умовини для життя мільйонів сучасних українських мешканців столиці, але також і символ величі та культурної волі всієї нації. Ми виконали б заповіт св. Андрея, який, дивлячися з Дніпрової гори в далеку синяву Сходу, розумів, що на цьому місці повинно стояти найбільше місто всього тутешнього життєвого простору. — („Українська Трибуна").

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

4916. Федин Михайла з Богородчан від Федин Івана.
4917. Грейвс Генрі від Грембов Карла-Гайнц.
4918. Гут-Кульчицька Олександи від Баранецький Іяріона.
4919. Добушак Василя від Рішко Марії.
4920. Гльопан Матвія з села Братківці, Стрий, від Кулик Степана.
4921. Гулий А. Д. від Олійник Степана.
4922. Костишин Дмитра з с. Іванівка від Костишин Володимира.
4924. Куницький Василя і Дмитра від Куницький Миколи.
4925. Малімон Михайла від Малік Івана.
4926. Мішків Олени, Мельників Іван, Глушенок Федора, Потапенко Омена від Форостенко Олександра.
4927. Плахотник Корнила від Плахотник Романа.
4928. Самольський Михайла з с. Глищева, Теребовля, від Леськів Михайла.
4929. Селітра Михайла від Сварич Олександра.
4930. Шалигін Анатоля від Семенюк-Шалигін Олени.
4931. Шмайда Петра від Шмайда Михайла.
4932. Шперка Миколи від Шперка Евдокії.
4933. Смолинець Петра з Любачева від Андрусяк Марії (Гавриш).
4935. Зотов Адріяна Петрович від Колесников Михайла.
4936. Шмагала Дмитра з с. Любінь Вел., Городок Яг., від Гловацький Гриця.
4937. Вітшель-Крицька Лілі від Крицький Сергія Митрофанович.
4939. До рідних і знайомих від Сенів Василя з с. Сповідів, Бучач.
4940. Кашида Марії з с. Літовищі, Броди, від Шинкарчук Михайла.
4941. Луків Пантелеймона від Луків Григорія.
4942. До краянів з Тернопільщини і Збаращини від д-ра Гринкевич Йосифа.
4943. Пришляк Івана з Бережан від Майка Івана.
4944. До рідних з с. Жашкова і Ясенівець, Золочів, від Рудник Степна.
4945. Олексин Івана, Загірняк з с. Хмелівка, Богородчани, Штогрин з с. Глебівка від Паранюк Івана.
4946. Опатів Ірини і Евгенії від Любінський Івана з Хирова.
4947. Сорочинська Юстини з с. Куровичі, Перемишляни, від Кріль Андрія.
4948. Ясінський Василя і Йосифа з Отинії, Товмач, від Іванців Омеляна.
4949. Янко Андрія Кириловвич, Ченко Якова Пилипович від Чепурний Юхима.
4951. Петрів Катерини з села Лімної, Добромиль, від Петрів Миколи.
4952. До рідних і знайомих з с. Гвіздець, Коломия, Івасюк Леона, Григорчак Дмитра з с. Кулачківці, Коломия, від Калаш Степана.
4953. а) Курцеба Луки від Курцеба Йосифа з Лавочного, Стрий.
4954. Фостик Івана від Бідула Федора з с. Лапшин, Бережани.
4955. а) Будинський Станислава з Грималова від Буката Ірини.
4955. б) Когут Антона з села Романівки, Тернопіль, від Чигалик Теодора.
4955. в) Розард Анни від Розард Василя.
4955. г) Машків Василя з с. Водопій, Миколаїв, від Кривошиїв Никифора.
4956. Завацький Казимира з Сокаля від Дика Марії.
4958. Сивицький Савкума від Сивицький Семена.
4950. Жеребко Мальвіни (Грозик) з с. Крехів, Жовква, від Демчишин Олекси.
4960. Підлужний Бориса, Нагінський з м. Ромни від Жура Бориса.
4962. Довжанська Юлії, Шинпула Юлії зі Золочева, Свідерський Володимира з Черемошні, Беднарська Марії від Карабін Василя.
4964. Парфанюк Анни (Мандюк) з Підгаєць від Парфанюк Демка з с. Раковець, Підгайці.
4965. Давид Юлії з с. Романова Воля, Сянік, від Брелик Юлії.
4966. Микитин-Тисак Софії з с. Скоморохи Ст., Рогатин, від Микитин Софії.
4968. Борецький Амврозій від Борецька Катерини (дочка Івана).
4969. Томахів Катерини від Вовк Якима.
4970. Тимошок Марії від Данилів Василя.
4971. Ферштей Анни від Дмитрик Теклі.
4972. Данилів Степана від Данилів Василя.
4973. Ольпінський Іван від Кітка Йосифа.
4974. Гусевич Іван, Синишак Йосафата і Гавриїла від Малець Миколи з с. Ясениця, Самбір.
4975. Проценко Івана з села Палагич, Товмач, від Остапчук Миколи.
4976. Мовчко Василя, Семка і Федя з с. Таврова, Бережани, від Мовчко Льва.
4977. Крупчин Марії від Кобинець Юстини (Керничишин) з с. Мізуня, Долина.
4981. а) Гнюовий Тудоса з с. Красносільці, Тернопіль, від Гнюовий Василя.
4981. б) Китиш Миколи з с. Роківці, Підгайці, від Данилюк Василя.
4982. Григірчук Дмитра від Лукасевич Миколая.
4983. Грималюк Василя з с. Тишківці, Коломия, Білик Дмитра, Деревяний Івана з с. Пототиці, Бережани, від Грималюк Наталії.
4984. До кревних від о. Іванюк Онуфрія з Вижниці.
4987. Новоставський Михайла з с. Новоставці, Львів, від Новоставський Дмитра.
4988. Шпак Семена з с. Пуща від Максимюк Надії (Антонюк).
4989. Соламан Миколи від Кісак Володимира.
4990. Мазик Миколи, Гавустович Петра від Яхван Степана з с. Вислочок, Сянік.
4991. Ваньо Анастазії і Михайла від Ваньо Антона.
4992. Гиба Розалії (Ткачів) від Мулик Андрія з с. Дзюрдзів, Ліско.
4993. Гречкосій Олени від Гречкосій Петра з с. Новосілка, Підгайці.
4994. Савальський Андрія з с. Митниця, Качор Гані з села Пізнанка, Скалат, від Бачинський Евгена.
4995. Лапацак Василя з села Гнила, Турка, Маркашич Івана від Рошко Степана.
4996. Серединський Івана з с. Одрехова, Сянік, від Серединський Миколи.
4997. Гелетканич Костя від Гелетканич Василя з с. Каспянки, Ліско.
4998. Лінчеська Катерини і Каролини з с. Сапогів, Станиславів, від Лінчеська Насті.
4999. а) Кость Івана з с. Вислік, Сянік, від Кость Івана.
4999. б) Чех Юлії, Баль Федора, Рось Антона з с. Загутинь, Сянік, від Гарбовська Анни.
4999. в) Іванів Івана з с. Петранка, Калуш, від Іванів Михайла.
5000. Коліщак Павла, Грега Івана, Демус Миколи від Коліщак Данила з с. Либохора, Турка.
5001. Малинич Марії, Цоцко Михайла з с. Антолович від Малинич Івана.
5002. Панько Василя з села Болдури, Броди, (мабуть в Аргентині) від Паньків Павла.
5003. Петльов Петра і Володимира від Іванців Івана.
5004. Солодуха Анни з с. Солодуха Анни з с. Костяшин.
5005. Березинський Григорія і Степана з с. Дзвиниця Дол., Ліско, від Березинський Івана.
5006. Мальчак Теклі і Миколи з села Фльоринка, Новий Санч, Габмаль Михайла з с. Бабущі від Цьолка Розалії.
5007. Бік Степана, Вікторії, Петра і Юрія, Усолінська Ірина від Бік Романа з с. Петруша-Воля, Коросно.
5008. До брата від Івасьєвич Филимона з с. Галич, Підгайці.
5010. До кревних і знаойих з с. Клубівці, Товмач, від Карпів Йосифа.
5012. Космовська Юськи, Дзядек з с. Залуже, Сянік, від Страмик Остапа.
5013. Дмитрук Михайла з с. Квасова від Цебуля Василя.
5014. а) Трач Михайла з с. Плесківці, Тернопіль, від Журак Йосифа.
5014. б) Пивоварчук Степан з с. Зубрця, Бучач, від Кушнірчук Петра.
5015. Покорчак Катерини (Залуська) з с. Капусинці, Збараж, від Покорчак Павла.
5016. а) Німців, Білий з села Конюшків, Броди, знакамих з Тернопільщини і Львова від Савчак Ольги і Мамчак Юрія.
5016. б) Дутко Анелі з села Бунів, знайомих з Перемищини від Побідинський Льва з Перемишля і Дутко Лідії.
5017. Гукало Данила з Яворівщини від Дутко Ольги (Маренін).
5018. Українець Володимира з Сокаля від Томашевський Івана.
5019. До краянів і знайомих з Чернівців, Буковина, від Турушанко О.
5020. Грущак Зоськи з села Майнич, Самбір, десь на скитальщині від сестри Катерини в Америці. (Европейські і таборові часописи просимо перепечатати).
5022. Гориш Миколи від Гориш Параскеви з села Гірова, Коросно.
5023. Тишко Івана від Тишко Анни з с. Поляни, Коросно.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В записах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. лютого, в годині 7:30 ввечір на галі St. Boniface Hall, 435 Main St. Paterson, N. J. — Іван Бурнас, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Д-р ОЛЕКСАНДЕР ЙОГАННЕС БОЖИК з Дрогобича і **САНЯ НІКОЛОФ** з Болгарії пошукують родину **БОЖИК І ПАНЧУ НІКОЛОФ.** Голоситись до:
Mrs. MARY OMELAN,
1944 Church Street,
Philadelphia 24, Pa.

Сестра пошукує **ТОМАЩА ЯРОШ** з села Гнилички Малих, Збараж, котрий перебуває десь у Ню Йорку. Хто би знав про нього, або він самий, хай зголоситься до: 31-2
PAUL LUKANOWSKI
200 E. 21st Street, Apt. 10,
New York 3, N. Y.

АННА КОРОВЕЦ, дочка **Дмитра Шинкара,** з села Батятичі, замужна Зубик, з **Камінка Струмилова,** тепер у Німеччині, Американська Зона, пошукує **МИХАЙЛА І АННИ МИСАК,** що роджені в Америці. Перед 2-ю війною були в краю на вакаціях і повернули до Америки. По інформації прошу писати до: 31-3
PAWLO ZADRA
50 Garner Street,
Cohoes, N. Y.

Лешківець Василь, син Теодора і Марії Лешк. ул. Міцкевича 141 Любачів пошукує свою Тету **Пелагію Лешківець** і Діда **Ригля Василя,** мають перебувати Hudson, N. Y. По близші інформації писати на адресу: **Harry Monchak, 1116 Grent St., Akron 1, O.**

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 5. лютня 1947 року померла
МАРІЯ КОВАЛЬ,
членкця від. 388 У. Н. Союзу в Честер, Па. Покійна походила з села Медвежа, повіт Дрогобич, Галичина.

Похорон відбудеться в суботу, 8. лютня, в 9. годині рано в дому жалоби 2429 W. 3rd Street, і православної церкви Усп. св. Діви Марії. Діти, Ефімая з мужом, Анна, Ольга з мужом, син Мирослав і Ярослав, котрі повернули з поля бою, просять і родину, Товариства Союз. Укр. взяти участь у похороні.

Тов. Зап. Січ, від. 388:
Е. Воловняк, секр.

Дня 30. січня помер у 62. році життя
ВАСИЛЬ ВАЙДА,
член Бр. Пресв. Богородиці, від. 9, У. Н. Союзу в Сейнт Клер, Па. Походив з села Криві Затворне, повіт Лісько, Галичина. Оставив жену Марію і 9 дітей дорослих, 5 хлопців і 4 доньки.

Похорон відбувся в неділю, 2. лютого, 1947 р., на парохіяльнім цвинтарі церкви св. Ѳ. Николая в Сенкрел, Па. В. Я. П.

Володимир Салак, секр.

ТАРЗАН, ч. 1533. Дикий переполох.

Неспокійно пустився Тарзан і Мугат провалом, коли над ними царювала дивна погода.

Несподівано, серед голосного лоскоту, затряслася земля в провалі.

Коли Тарзан і Мугат повставали на ноги, з гущавини надбігли переполохані звірі.

Побіч себе гнали перестрашені льви і олені. Вони набігали просто на вистрашену пару.